

Het diepe is het praktische

Radha Burnier, president van de internationale Theosophical Society

Een Mahatma heeft eens geschreven: 'de waarheden en mysteriën van het occultisme vormen wel een verzameling van het hoogste spirituele belang, tegelijkertijd diep en praktisch voor de gehele wereld.' Wij verbeelden ons dat ons denkvermogen, gewend aan het afwegen van voor- en nadelen en het vellen van oordelen op basis van eerdere ervaringen en conditioneringen, potentieel of daadwerkelijk capabel en praktisch is. We neigen ertoe het gebied dat 'spiritueel' genoemd wordt te zien als een vage abstractie, die geen verband houdt met praktische zaken. Daarom houden zelfs zij die aangetrokken worden tot het spirituele dit in een vakje dat los staat van de dagelijkse huiselijke, beroepsmatige, nationale en andere zaken. Laten we eens onderzoeken of zo'n denkvermogen kan dienen als basis voor praktisch en effectief handelen dat de wereld en de individuen die deel uitmaken van de wereld meer welbevinden, vrede en harmonie brengt.

De mensheid heeft eeuw na eeuw ernstige problemen die haar teisteren en die ze onder ogen moet zien, zonder dat er zicht is op enige oplossing. Eén hiervan is het eeuwenoude probleem van conflicten, hetzij op enorme schaal zoals de wereldoorlogen, hetzij op kleinere schaal, welke toch de levens van hele bevolkingsgroepen verwoesten en het natuurlijke milieu vergiftigen. Het Amerikaanse ontbladeringsprogramma in Vietnam bijvoorbeeld maakte veel gebieden in dat land onbewoonbaar en tot op de dag van vandaag worden er misvormde kinderen geboren.

Onlangs kwamen ongeveer zestig staatshoofden bijeen in Moskou, waar de nazi's zich overgegeven hadden aan de geallieerden na de tweede wereldoorlog. Er wordt bericht dat de Russische president Poetin tijdens de herdenking waarschuwde tegen het propageren van een geweldsleer. Het zou natuurlijk ook idioot zijn om geweld voor te staan in een tijdperk van massavernietigingswapens. Alleen al in Rusland, wordt ons verteld, werden er 27 miljoen mensen uitgeroeid! Afgezien daarvan werd de burgerbevolking aan beide kanten onvoorstelbaar leed berokkend. Ofschoon we tevreden mogen zijn dat de nazihordes overwonnen zijn, moeten we bedenken dat op geen enkel moment enige overgave, verdrag of wapenstilstand, verklaring tegen geweld of vredesbespreking feitelijk een eind gemaakt heeft aan conflicten en lijden. Dat komt omdat vijandelijkheid haat, vooroordeel en verdelende hartstochten veroorzaakt en verergert en aldus het zaad bevat voor meer oorlogen en lijden.

'Oorlog begint in het denkvermogen van de mens' is een stelling die mensen wereldwijd diep raakte toen hij voor het eerst bedacht werd, maar hij is nooit serieus in verband gebracht met het definitief beëindigen van een conflict. De meeste naties denken nog steeds over oorlog voeren 'ingeval het nodig is', om 'orde en vrede' in te stellen ondanks de vreselijke ellende die dit kan veroorzaken. Het voortdurende conflict in Irak bewijst dat deze benadering van een nieuwe vredige wereldorde krom is.

Mensen vragen uiteraard: hoe kunnen we nu oorlog vermijden wanneer een monsterlijk regime zoals dat van de nazi's in het offensief is en onvoorstelbare wreedheden begaat jegens hulpeloze bevolkingsgroepen? De enige manier om die te overwinnen is met de macht van wapens, want het zou onjuist zijn om onderdrukking en kwaad zoals wij die kennen uit de holocaust lijdzaam aan te zien. Aan de andere kant omvat alle oorlog het zich eigen maken van systematische wreedheden en genadeloosheid bij het behalen van de overwinning; ook dat lijkt verkeerd. Door enorme aantallen strijders en mogelijk ook burgers te ontmenselijken kan geen vrede bereikt worden en dus ook geen waarlijk progressieve wereldorde teweeg gebracht worden. Dit is een dilemma waarbij geen ethisch juiste en blijvende oplossing mogelijk lijkt, en de wereld maakt herhaaldelijk catastrofale conflicten door.

De vooruitgang van wetenschap en technologie heeft een ander onoplosbaar probleem gecreëerd. Wij kunnen niet terugkeren naar een primitief tijdperk. De voortgang van de wetenschap kan niet tot staan gebracht worden, ofschoon het de macht tot doden, terroriseren en allerlei chaos scheppen in handen gebracht heeft van talloze mensen die een wetenschappelijke opleiding hebben. Deze macht wordt vast en zeker groter en wij zullen geconfronteerd worden met enorme onzekerheid, veroorzaakt door de daden van onverantwoordelijke onaangepaste mensen in de maatschappij, die gefrustreerd zijn door de druk van het moderne leven en zich bedienen van destructieve tactieken.

Ook onwetendheid leidt tot onverantwoordelijkheid. Genetici willen graag vooruit in de 'rat race'. Geen van hen weet welke schrikbarende wanverhoudingen er kunnen ontstaan wanneer de mens voor God gaat spelen. Toch zijn ze, verblind door ambitie, vol zelfvertrouwen en zeker van hun rol bij het teweeg brengen van 'verdere vooruitgang'. Misschien eindigt het ermee dat zij de wereld bevolkt hebben met nieuwe levensvormen met onomkeerbare tekortkomingen en trekken die de aardse harmonie geweld aandoen. Maar 'knappe' mensen die geloven dat zij de oplossing weten – of het nu gaat over het harteloos doden van miljoenen zeehonden in Canada of duizenden kamelen in Australië of het produceren van allerlei nieuwe soorten – gaan gewoon door.

De vraag werpt zich op of hetzelfde denkvermogen dat problemen veroorzaakt in staat is tot het oplossen daarvan. Kan de dief als politieagent functioneren? Zo niet, dan zou de enige praktische oplossing zijn om een diepgaande verandering teweeg te brengen in de aard van het denkvermogen zelf. Dit ligt besloten in de kern van alle ware religieuze leringen. Jezus zei het al in eenvoudige bewoordingen: 'Conformeer u niet aan deze wereld. Word getransformeerd door het vernieuwen van uw denkvermogen.'

Transformatie hangt af van het onconditioneren van het denkvermogen van zijn gebruikelijke manier van denken en reageren, te beginnen met bewustwording van de onwetendheid die aan de basis ligt van wat kennis lijkt te zijn. Wat gewoonlijk kennis genoemd wordt is gebaseerd op een oppervlakkige, incomplete en verwarde levensperceptie. Transformatie impliceert het bereiken van diepten in ons bewustzijn van waaruit een meer omvattend en duidelijker begrijpen tevoorschijn komt. Mensen moeten beseffen dat in plaats van het herschikken van wat buiten hen is, zij hun eigen bewustzijn moeten reinigen en in harmonie brengen. Een nieuw denkvermogen is nodig om zonder inspanning de ware oorzaken te zien

van alles wat de wereld teistert en een radicaal andere verhouding op te bouwen met het uitgestrekte leven waarin wij bestaan, zoals een druppel in de oceaan.

Andere manieren van weten

Sommige wetenschappers en denkers hebben jarenlang met problemen gewerkt zonder oplossingen daarvoor te vinden en toen opeens, merkten ze, bij het wakker worden of in een flits, dat het antwoord zich openbaarde. Dit kan een aanwijzing zijn dat er niveaus bestaan in ons bewustzijn waartoe wij normaliter geen toegang hebben, maar op bepaalde momenten wordt de weg daartoe geopenbaard. In de diepere niveaus van bewustzijn wordt begrip niet gehinderd door de gebruikelijke processen van het denkvermogen, die sterk afhangen van voorbije ervaringen, ondeugdelijke redeneringen en misleidende methoden om conclusies te trekken. Wanneer deze activiteiten stilgelegd worden en ambitie niet langer de rust van het denkvermogen verstoort, wordt kennis gebaseerd op de helderheid op het diepere bewustzijnsniveau op het uiterlijk niveau weerspiegeld.

Dr.Karan Singh, de vroegere heerser van de staat Jammu en Kashmir, die de Indiase ambassadeur was in de V.S. en die veel andere prestigieuze posities bekleedde, vertelt in één van zijn toespraken dat hij, toen hij een bezoek bracht aan Nobelprijswinnaar professor S.Chandrasekhar in Chicago, hem de vraag stelde hoe aloude Indiase wijzen verbijsterende inzichten kregen in zaken die pas onlangs bekend geworden zijn door wetenschappelijk onderzoek. Hij kreeg geen antwoord. Eeuwen geleden spraken deze aloude wijzen al over miljarden melkwegstelsels en heelallen en hadden zij een notie van uitgestrekte tijdsaeonen die overeenkwamen met bepaalde moderne ontdekkingen. Ook onder andere volkeren, zoals de oude Egyptenaren, hadden bepaalde mensen misschien kennis van een soort dat de moderne geleerde voor een raadsel stelt. De geleerden van tegenwoordig hebben nog geen zekerheid over hoe de oude Egyptenaren de enorme granietblokken waarmee de piramides zijn opgebouwd omhoog kregen en op de juiste plaats zetten. Mevrouw Blavatsky suggereerde dat betere kennis van de natuurkrachten iemand in staat kan stellen om naar wens voorwerpen omhoog te brengen, zelfs reusachtige stenen.

Veel remedies die al eeuwen gebruikt worden door artsen die de aloude Ayurvedische geneeswijze praktiseren, bevatten complexe combinaties van kruiden en minerale substanties die op een ingewikkelde manier verwerkt worden. Er is geen bewijs dat dit producten waren van het moderne type onderzoek; ze resulteerden waarschijnlijk uit kennis die op andere manieren verkregen was.

De innerlijke bron van kennis moet ontdekt worden door de mens in zijn eigen bewustzijn, als hij zichzelf heeft doen opgaan in het weidse denkvermogen van de natuur. Eenvoudige mensen die dicht bij de natuur leven, weten op hun eigen manier wat knappe mensen niet weten. Er zijn verslagen van Australische inboorlingen die vroege woestijnonderzoekers, die erge dorst hadden, lieten zien waar zij naar water moesten graven. Dit konden zij omdat zij niet zo vervreemd waren van de natuur als de hoogontwikkelde westerse avonturiers.

In één van zijn aantekeningen voor zichzelf schreef Krishnamurti:

‘Als wij een diepe blijvende relatie met de natuur tot stand konden brengen, zouden wij nooit een dier doden omdat we het op wilden eten, zouden wij nooit een aap, een hond of een cavia pijn doen of er vivisectie op plegen ten eigen bate. Wij zouden *andere manieren* vinden om onze wonden en onze lichamen te helen.’

Er wordt wel gezegd dat de ware adept juist in de bron van de waarheid leeft. Een van hen heeft ooit geschreven:

‘Om meer kennis te verkrijgen behoeft hij [de adept] niet meer door een nauwkeurig en langzaam proces van onderzoek en vergelijking met allerlei objecten heen te gaan, maar krijgt hij onmiddellijk impliciet inzicht in iedere oerwaarheid.’

Diezelfde adept legt uit dat latente betekenissen en diepe doelstelling aan de basis liggen van alle verschijnselen van het universum, en dat alleen *de rede*, verheven tot bovenzintuiglijke wijsheid, de sleutel kan verschaffen waarmee ze voor het intellect ontsloten worden.

De moderne mens heeft briljante dingen teweeg gebracht door het gebruik van zijn intellect maar is niet in staat, zoals wij reeds gezien hebben, dat niveau van bovenzintuiglijke wijsheid te bereiken, deels omdat hij verblind wordt door zijn eigen prestaties en door de spannende resultaten van zijn vermogen tot redeneren en zijn intellect. Maar er zijn andere manieren van weten die niet zo’n langzaam proces van onderzoeken en vergelijken behelzen, en die zekerder zijn.

Ja, wanneer de psychische aard van de mens opgaat in het grote denkvermogen van het universum, stroomt kennis het fysieke brein binnen en manifesteert zich als inspiratie die de deuren van het denkvermogen ontsluit. Wil dit gebeuren, dan moeten de serieuzere en gevoeliger leden van de mensheid beginnen met hun brein en denkvermogen te zuiveren van ijdelheid, ambitie en zelfzuchtige impulsen. Oneindige kennis kan het eindige denkvermogen niet bereiken; het eindige denkvermogen moet zichzelf eerst loslaten.

Uit: *The Theosophist* van juli 2005

Vertaling: A.M.I.

